

*Al capdavall
de totes les pèrdues*

Anna Comas i Mariné

STONBERG
EDITORIAL

AL CAPDAVALL
DE TOTES
LES PÈRDUES

ANNA COMAS I MARINÉ

STONBERG
EDITORIAL

Primera edició: març 2024

© Anna Comas Mariné

© dels pòrtics: Maria Bonafont i Montserrat Gallart i Sanfeliu

© de l'epíleg: Carles Duarte i Montserrat

© de les característiques d'aquesta edició: Stonberg Editorial
Gran Via de les Corts Catalanes 636 – 08007 Barcelona (Catalunya)

Tel. 933 175 412

stonberg@stonbergeditorial.com

www.stonbergeditorial.com

Producció: Stonberg Editorial

ISBN: 978-84-128085-4-4

DIPÒSIT LEGAL: B 4013-2024

Cap part d'aquesta publicació,
inclòs el disseny de la coberta, pot ser reproduïda,
emmagatzemada o transmesa de cap manera ni per cap mitjà,
ja sigui electrònic, químic, mecànic, òptic,
de gravació o de fotocòpia
sense permís previ de la marca editorial.

A la meva filla, Sara.

PREFACI

Sense l'encoratjament, l'escalf i l'empenta, a més de la saviesa poètica de la Maria Bonafont i la Montserrat Gallart aquest poemari no hauria vist mai la llum.

Amigues i companyes en el descobriment i recerca d'un llenguatge poètic, molt lliure, molt a la meua manera —paraules que sovint van de les vísceres al cervell, en lloc de passar per un laboratori de mètriques i metàfores forçades per a mi, acostumada a la parla descarnada i sense artificis del discurs periodístic i radiofònic— la Maria i la Montse han volgut fer-me l'obsequi de fer el pròleg d'aquest recull de poemes, que elles han anomenat Pòrtic. Un nom encertat, perquè aquests poemes són la primera porta que obro sense prevenció a l'exteriorització d'unes vivències que jo qualifico de pèrdues, i que han estat tancades amb pany i forrellat durant una colla d'anys.

Sota la definició de la pèrdua, al capdavant, apareixen el dolor, la melangia, el desengany, el sentiment de marginació i una certa inèrcia o desídia a l'hora de reprendre camins perduts.

He volgut dividir aquest poemari en blocs temàtics amb títols que expressen d'alguna manera els continguts dels poemes que inclouen: *Bocins de vida*, que, a banda

PREFACI

d'experiències de la vida quotidiana, recull denúncies sobre l'atur, la jubilació... i la situació i lluita de les dones; *Retrats del desencís*, un títol que parla per ell mateix, així com l'última part *Engrunes del desamor*, crits de nostàlgia i de pèrdua.

A. C.

PÒRTIC I

La ploma de l'Anna Comas veu de nou la lletra impresa i la seva inspiració en aquest llibre, ens dibuixa nous espais poètics. Conec l'autora, m'uneix a ella una bona amistat des de fa anys i intueixo el seu món interior i estic convençuda, i així ho proclamo, que per la porta d'aquest llibre hi han entrat tots els seus sentiments i les seves inquietuds tan plenes de contrastos, la qual cosa indica la seva gran humanitat.

Podríem dir que la seva obra, en general, és talment com un calidoscopi de colors ambientals, amb una variada gamma de tons, tots ells atractius i que copsen molts estats d'ànim, des del dolor a la joia, i sempre amb el gust del realisme, de la veritat i de l'autenticitat.

Periodista i Sociòloga, la seva tasca professional i vocacional, cent per cent, l'ha anat modelant amb la forma d'una dona emprenedora i decidida. Els seus poemes ens ho confirmen. Les seves expressions són contundents i es pot observar que és una persona d'idees clares. Trobareu, lectors, en aquest llibre poemes que són testimonis d'un profund dolor i d'altres que aposten per l'enaltiment de l'esperança, una combinació que poques vegades trobem en poesia i que em sembla tan arriscada com interessant.

Els seus versos no estan sotmesos a estructures mètriques, rimes, etc. Ella empra l'escriptura lliure que, no per ser lliure, resulta més fàcil, ans al contrari. Jo compararia la poesia lliure amb un cos nu, sense cap vestit ni ornament que li faci costat. Els lectors ja m'hauran comprès i sabran que els ornaments i els vestits de la poesia és sobretot la mètrica amb la corresponent cadència que marca el ritme, la rima... El fet d'escriure sense aquest equipatge i aconseguir captar l'atenció i la sensibilitat del lector, es considera una tasca important i meritòria.

Així ens convoca l'autora a gaudir de la seva poesia amb el contingut d'aquest nou llibre que, ben segur, ens farà vibrar.

Gràcies, Anna Comas, pel teu regal literari.

Maria Bonafont

PÒRTIC II

L'Anna Comas és periodista de professió. Potser per això la seva poesia és poesia de la realitat, del dia a dia, de tocar de peus a terra, amb les alegries, la part de revolta o de tristesa, i els dols que la quotidianitat i l'existència humana comporten, entre els quals —i a partir de certa edat no menor—, el dol d'anar envellint.

Diria, i no crec equivocar-me, que en bona part d'*Al capdavall de totes les pèrdues* l'Anna planteja moltes més preguntes que respostes, que la poesia és per a ella una manera de parlar-se a si mateixa i el seu instrument de reflexió. Potser per això, no són abundants els artificis en uns poemes que volen mostrar decepcions, crítiques, la solitud profunda en què ens deixa abatuts qualsevol pèrdua, i en els quals les imatges forçades serien, potser, un element de distracció del contingut i del missatge, i un ornament impostat, sobrer.

La meva amistat amb l'Anna remunta a més de trenta anys. Vaig proposar-li entrar en el grup de poesia Laie, que jo freqüentava des del 2007, amb el qual vam publicar un recull a vuit mans el 2011, A l'altra banda de la veu i de la paraula. Extingit aquell grup, des de fa anys, comparteixo amb ella MELTEMI de poesia; la dinàmica d'aquest grup

és semblant a la de l'anterior: escrivim i ens llegim per tal de millorar les nostres produccions. L'Anna també participa habitualment en les Àgores Poètiques d'estiu que, des del 2011, organitzo i coordino a Cadaqués. Em plau, doncs, especialment, obrir l'accés a aquest seu primer recull, amb els comentaris que em suggereixen alguns poemes de les tres parts en què l'autora l'ha dividit.

A Bocins de vida hi ha una reivindicació dels sentiments que mouen les dones i de la vida que toca de peus a terra; el poema Mares i filles presenta l'amor, les contradiccions i les crisis entre aquestes dues generacions eternes, "la genealogia infinita", com l'anomena Louise Dupré en la seva obra del 2005, *Tout comme elle*. La vida que es va repetint a través d'elles, de totes nosaltres, primer, filles, després, mares i, finalment, les nostres filles, que potser un dia hauran de fer-nos de mare. Ella i ella és un dels poemes plens de sentiment que més m'agraden del recull; sortosament, el tema que tracta ja no és tabú. Soc al parc el veig com una pintura impressionista. I poemes com *Despertar-se*, *El bar*, *Inèrcia* o *Ma liberté* tradueixen, inconfusiblement, la dificultat heroica de viure.

Retrats del desencís i, alhora, d'un cert desesper, constitueixen la part central del recull: Solitud, Pell vella, Tristor, Dolor, el poema tràgic, Maletes, que li va valer el Premi de Poesia de L'Alguer 2022. Però l'entorn de Cadaqués, que endevino en el poema Setmana Santa, eleva l'esperit i obre una escletxa blava quasi com una pregària. Perquè, en les

poesies d'aquest recull, ocupa un lloc destacat el mar, concretament el mar de Cadaqués i el seu entorn. Comparteix amb l'Anna l'amor per aquest poble, per la seva idiosincràsia geogràfica i sociològica i per les seves particularitats. Ell inspira, com dic, una part important d'aquest conjunt. Hores de contemplació durant l'estiu o en les quietuds foscants de la tardor i de l'hivern. Experiències a flor de pell i de sentiments que han format, tant en ella com en mi, un pòsit consistent en les nostres vides, en les nostres escriptures, en les quals sovint em reconec. Perquè Cadaqués és, per a l'Anna i per a mi mateixa, una manera de viure i, sobretot, una gran passió.

Engrunes del desamor s'enfronta a la decepció quan fineix aquell amor en qui havíem dipositat els nostres somnis i les nostres il·lusions, i a qui ens havíem lliurat sense reserves. El poema Amor ho expressa ben bé. Un dels més bonics d'aquesta part al meu entendre, He vingut per veure, va néixer a partir del poema homònim de Luis Cernuda —en castellà— que vàrem prendre com a model en un dels nostres exercicis literaris.

El lector d'aquest recull hi trobarà, doncs, bon munt de realitats quotidianes, autenticitat, empatia, i el fons sempre amable i guaridor de la natura.

Montserrat Gallart i Sanfeliu
(Barcelona, desembre 2023)

BOCINS DE VIDA

DE LA DONA

Una dona sola,
Qui és?
Algú que plora,
i s'eixuga els ulls en la foscor
del silenci.

Algú que treballa,
i es creu obligada a veure la feina,
a cada racó per on passa;
en cada persona a la qual estima.

Algú que camina,
guiant els que no saben mirar,
darrere dels que creuen
que tot ho manen,
que tot ho saben,
que tot ho posseeixen.

Algú que estima,
més enllà de la lògica
de les coses que són;
més a prop del dolor amagat,
que mai no veu la llum.

Algú que és,
sense ser,
a qui no se la veu,
si no crida.

Algú que no es té,
sinó ella mateixa,
algú que no té,
sinó que dona.

Algú que nodreix i cura,
sense demanar permís,
que sempre hi és,
estesa per arreu.
Mar de vida, mar de llàgrimes,
mar de dona entre les dones.

(8 de març del 2010)

HOMES

Soc amiga dels homes.
No m'han fet sinó favor
de donar-me la paraula,
d'oferir-me la mirada,
quan ningú em volia parlar,
quan tots els ulls defugien els meus ulls.

Homes,
m'han estimat i m'han deixat,
els he estimat i els he deixat
tantes vegades!

Però no n'hi ha prou amb això,
l'important és la rialla,
el concepte,
la praxi,
i la metàfora de l'existència.
Aquella ironia socràtica,
el debat profund o grotesc,
els mots escaients
i la barroera trobada de la nit,
més enllà de lluna i estels
i la copa de whisky a la taula.

La matinada fresca,
la nit fosca,
el llit tou i calent,
el tòpic de ser dos o més de dos;
el grup de persones —homes— que lluiten,
pensen, escolten, critiquen, ballen, escriuen i parlen.

Homes,
complicats o simples,
complets o fragmentats,
amics o amats,
sols, adolorits, abandonats, incapaços, dèbils, conqueri-
dors,
caps o submisos,
artistes i borratxos,
pobres homes que tant he estimat.
I que encara estimo.

Ombra d'ells mateixos a la fi,
M'ofereixen l'única companyia
capaç de comprendre que homes i dones estem sols.
Ells ho saben bé;
elles s'enganyen fugint d'elles mateixes
mentre es fan companyia.

